

Datum

2023-05-10

Vår referens

Jörgen Dehlin

Verksamhetscontroller

jorgen.dehlin@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027 STK-2023-421

Sammanfattning

Malmö stad har bjudits in att lämna synpunkter på ett förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027. Förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig i ärendet. Den samlade bedömningen är att det är positivt att staten tar ett samlat grepp om digitaliseringen av skolväsendet. När det gäller innehåll och utformning har dock nämnderna ett antal synpunkter och kommentarer som beskrivs i förslaget till yttrande. Stadskontoret delar de bedömningar som görs av förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och baserar i huvudsak förslaget till yttrande på nämndernas bedömningar.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner förslaget till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027
- Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230515 Remiss från Utbildningsdepartementet - Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027
- Förslag till yttrande KSAU 230515
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 230426 § 57 med Särskilt yttrande (V)
- Remissvar från grundskolenämnden
- Grundskolenämnden beslut 230426 § 55 med Reservation (V) och Särskilt yttrande (SD) och (M)
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 230428 § 70 med särskilt yttrande (V)
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-15

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ärendet

Skolverket har på uppdrag av regeringen tagit fram förslag till en ny nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Strategin föreslås omfatta perioden 2023–2027 och fokuserar på elevers digitala kompetens och på användningen av digitala resurser i undervisning och lärande. Skolverket har under framtagandet av förslaget genomfört samråd med ett stort antal organisationer med företrädare för bland annat elever, lärare och huvudmän.

Utbildningsdepartementet har nu bjudit in ett antal intressenter – däribland flera kommuner – att lämna synpunkter på förslaget. Remissinstanserna ombedes lämna synpunkter på förslaget i dess helhet och därutöver särskilt på strategin i förhållande till barns och elevers kognitiva utveckling, hälsa och välbefinnande i relation till användandet av digitala lärresurser i undervisningen utifrån ålder och mognad. Efter anstånd från Utbildningsdepartementet är 15 maj sista svarsdag för Malmö stad.

Ärendet har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden som alla inkommit med synpunkter. Dessa utgör en bärande del i stadskontorets förslag till yttrande och biläggs i sin helhet ärendet.

Förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027: en sammanfattning

Förslaget till strategi innehåller två övergripande mål med tillhörande delmål. Delmålen utgår från sju särskilt prioriterade områden där skolväsendet enligt förslaget behöver ta kliv framåt. Exempel på områden som lyfts fram är användningen av data, arbetet med standardiseringar och rekommendationer samt skelsektorns del i en nationell infrastruktur. Den digitala kompetensen hos undervisande personal och rektorers och huvudmäns förmåga att leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna är fortsatt prioriterade. Ett ytterligare exempel är förskolans särskilda ansvar för att motverka risker i små barns användande av digitala resurser.

Strategins mål och delmål är:

Övergripande mål 1

Alla barn och elever utvecklar digital kompetens för att kunna delta aktivt i studier, samhällsliv och arbetsliv i syfte att bidra till ett hållbart och demokratiskt samhälle

Delmål

1. Alla barn och elever utvecklar digital kompetens som en del av och en förutsättning för ett livslångt lärande
2. Alla barn och elever utvecklar förmåga att använda digitala lärresurser och en grundläggande förståelse för hur de fungerar

3. Alla barn och elever utvecklar förmågor att agera säkert, respektfullt och källmedvetet i digitala miljöer
4. Fler barn och elever utvecklar ett intresse för digital teknik oberoende av könstillhörighet och bakgrund

Övergripande mål 2

Undervisningskvaliteten, likvärdigheten och måluppfyllelsen ökar genom att digitaliseringens möjligheter används i skolväsendets olika delar

Delmål

5. Förskollärare, lärare och övrig pedagogisk personal använder digitala lärresurser för att utveckla undervisningen och stimulera alla barns och elevers lärande och utveckling
6. Huvudmän, rektorer och pedagogisk personal använder data för att utveckla och följa upp verksamheten
7. Digitala lärresurser och administrativa system är ändamålsenliga, säkra och bygger på gemensamma standarder och rekommendationer

Kommande handlingsplan ska konkretisera strategin

I förslaget till strategi redogör Skolverket för planerna att under 2023 även ta fram en nationell handlingsplan som ska konkretisera strategins gemensamma riktning och öka likvärdigheten i skolväsendet. Innehållet i handlingsplanen ska beskriva vad som behöver göras och vilket ansvar som ligger på lokal respektive nationell nivå.

Enligt Skolverket kommer handlingsplanens innehåll att tas fram i samråd med målgrupper och berörda aktörer. Handlingsplanen bör innehålla konkreta och uppföljningsbara aktiviteter som fördelar ansvaret på olika nivåer och ger stöd för ytterligare konkretiseringar på lokal nivå. I arbetet med handlingsplanen kommer målen att konkretiseras med hänsyn till bland annat skolform och ålder. Med utgångspunkt i handlingsplanen avser Skolverket att följa upp de övergripande målen och delmålen i strategin.

Handlingsplanen ska beskriva de aktiviteter som behöver utföras för att delmålen i strategin ska kunna nås. Aktiviteter behöver bland annat skrivas fram för att förtydliga:

- att huvudmän och rektorer har ansvar för att styra och leda verksamheternas utvecklingsarbete
- att undervisningen och utvecklingsarbetet kopplat till digitalisering ska följas upp kontinuerligt och utgöra en del av ett systematiskt kvalitetsarbete
- att forskning och beprövad erfarenhet om digitaliseringens möjligheter, utmaningar och risker är tillgänglig och ska användas i verksamheterna
- behov av eventuella revideringar av styrdokument som reglerar skolväsendet
- hur förskollärare, lärare och annan pedagogisk personal kontinuerligt ska utveckla sin allmäntdidaktiska och ämnesspecifika digitala kompetens
- hur etiska, juridiska och säkerhetsmässiga aspekter ska beaktas på lokal och nationell nivå
- hur data ska och bör användas för verksamhetsutveckling
- hur staten ska stödja verksamheternas arbete och säkerställa nationella förutsättningar

Sammanfattning av nämndernas yttranden

Här redovisas förskolenämndens, grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens egna sammanfattningar av sina yttranden. Yttrandena i sin helhet utgör en bärande del i stadskontorets förslag till yttrande och bifogas ärendet.

Förskolenämnden

Förskolenämnden tycker att det är positivt att staten tar ett samlat grepp om digitaliseringen av skolväsendet och att även förskolan innefattas i föreliggande förslag till digitaliseringsstrategi för skolväsendet. Om strategin ska bli ett användbart stöd i arbetet med barnen krävs dock högre grad av konkretiseringar, skolformsanpassning, ett helhetsgrepp om kompetensutveckling och tillgängliggörande av forskning på området. Det är bland annat oklart vilken rättslig status en strategi som inte är författning har och i vilken mån målen och kraven i den kan binda huvudmän och förskolor/skolor. Förslagen kräver vidare satsningar som sannolikt blir kostnadsdrivande för huvudmän och verksamheter. Det är därför en brist att de ekonomiska konsekvenserna inte alls berörs. Det är positivt att strategin påtalar att försiktighet kan vara påkallad när det gäller de yngsta barnens användande av digitala lärresurser, men det kan vara angeläget att tydligare precisera vilka lärresurser som då avses utifrån att begreppet innefattar en bred palett av verktyg. Det är dock angeläget att det preciseras, till exempel i en kommande handlingsplan.

(V) anmäler särskilt yttrande.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden anser att det finns ett behov av en nationell digitaliseringsstrategi som är väl förankrad i läroplanerna. Utifrån förslaget anser grundskolenämnden att även om strategin är relativt allmän hållen, visar den ändå en riktning och understryker att digitalisering behöver finnas med inom skolväsendet. Strategins utgångspunkt om att barn och elever befinner sig i en digitaliserad miljö är bra och det är av stor vikt att utgångspunkten alltid är vad som är bäst för eleven.

Det finns ett behov av att konkretisera delar av strategin mer. Inte minst finns det ett behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. Strategins intentioner på att lägga ett stort ansvar på huvudmännen riskerar att leda till stor ojämlikhet då det finns stora skillnader gällande hur väl huvudmännen kan möta de krav som strategin ställer. Inte minst det fokus som finns på framtagande och användning av olika typer av data medför ett ökat krav på huvudmännen och då är det viktigt att det framgår tydligt vad staten ska använda all data till och vilket stöd staten ger i detta arbete, inte minst när det gäller resurser.

(V) anmäler skriftlig reservation. (M) anmäler särskilt yttrande. (SD) anmäler särskilt yttrande.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer i den nationella digitaliseringsplanens skrivning om att samhällets digitalisering skapar både nya möjligheter och utmaningar för skolväsendets arbete. Nämnden saknar genomgående referenser till elever och personal inom skolformen anpassad gymnasieskola (gymnasiesärskola) och betonar vikten av att denna skolforms perspektiv synliggörs i en nationell digitaliseringsstrategi med ambitionen att omfatta alla elever. Även om vuxenutbildningen nämns i digitaliseringsstrategin saknas beskrivningar där denna skolforms utmaningar beaktas.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden saknar en tydlighet kring kompetensutveckling och den digitala arbetsmiljön. Nämnden bedömer att det finns behov av en tydligare ansvarsfördelning om vem som ska göra vad och på vilken nivå i det nationella utbildningssystemet. Vidare efterfrågar nämnden tydlighet kring vilken vetenskaplig grund den nationella digitaliseringsstrategin vilar på.

(V) anmäler särskilt yttrande.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar de bedömningar som görs av förskolenämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och baserar i huvudsak förslaget till yttrande på nämndernas bedömningar. Stadskontoret noterar också att nämndernas bedömningar i vissa fall tangerar remissvaret från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Den samlade bedömningen är att det är positivt att staten tar ett samlat grepp om digitaliseringen av skolväsendet. Det finns ett behov av en nationell digitaliseringsstrategi som är väl förankrad i läroplanerna och även om strategin är relativt allmän hållen visar den en riktning och understryker att digitalisering behöver finnas med inom skolväsendet. Strategins utgångspunkt om att barn och elever befinner sig i en digitaliserad miljö är bra och Malmö stad anser att det är av stor vikt att utgångspunkten alltid är vad som är bäst för eleven.

När det gäller innehåll och utformning har dock nämnderna ett antal synpunkter och kommentarer som beskrivs i förslaget till yttrande. Synpunkterna och kommentarerna gäller såväl strategin i dess helhet som målen och delmålen. Nämnderna och stadskontoret har också ett antal synpunkter och kommentarer när det gäller behov av konkretion och förtydliganden, ansvarsfördelning i genomförandet och behov av statligt stöd, behov av kompetensutveckling, strategin som styrinstrument samt finansiering och ekonomiska konsekvenser. Även dessa beskrivs i förslaget till yttrande.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör